



Universiteit
Leiden
The Netherlands

Navigating the complexity: unraveling the implementation of youth care guidelines

Dubbeldeman, E.M.

Citation

Dubbeldeman, E. M. (2025, October 15). *Navigating the complexity: unraveling the implementation of youth care guidelines*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/4273503>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/4273503>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).



Appendix

Nederlandse samenvatting

Dankwoord

Bibliography

Curriculum Vitae

Nederlandse samenvatting

Inleiding

Jeugdzorgrichtlijnen zijn essentieel om het welzijn van kinderen en gezinnen te waarborgen, vroege interventie te bevorderen en ernstige ontwikkelings-, psychische- en sociale gevolgen te voorkomen. Een effectieve implementatie van deze richtlijnen verbetert de langdurige gezondheid, veiligheid en stabiliteit, waardoor kinderen kunnen opgroeien in een veilige omgeving. Het implementeren van richtlijnen over onderwerpen zoals huiselijk geweld en kindermishandeling is echter complex, door het gevoelig onderwerp, de kwetsbaarheid van gezinnen en de systemische uitdagingen binnen de jeugdzorg.

De laatste jaren is er meer aandacht voor de uitdagingen van richtlijnimplementatie, waarbij verschillende raamwerken zijn ontwikkeld om het proces te begeleiden, met de focus op zowel implementatiedeterminanten als gedragsveranderingstechnieken en strategieën om deze determinanten aan te pakken. De invloed van gedragsveranderingstechnieken en strategieën op determinanten en implementatie uitkomsten blijft echter onduidelijk. Bovendien worden determinanten in dergelijke raamwerken in isolatie bekeken en zonder rekening te houden met de complexe onderlinge samenhang tussen determinanten. Het begrijpen van hoe determinanten, gedragsveranderingstechnieken en strategieën met elkaar samenhangen, maakt effectievere en op maat gemaakte strategieën mogelijk die de impact maximaliseren en de uitkomsten voor kinderen en gezinnen verbeteren.

Het doel van dit proefschrift is om het proces van de implementatie van jeugdzorgrichtlijnen te ontrafelen, met een specifieke focus op richtlijnen gericht op kindermishandeling en huiselijk geweld. We streven ernaar om een dieper inzicht te krijgen in de relaties tussen determinanten, strategieën, gedragsveranderingstechnieken en de implementatie van jeugdzorgrichtlijnen. Daarnaast willen we subgroepen van zorgverleners identificeren op basis van hun unieke profielen van implementatiedeterminanten.

Belangrijkste bevindingen van dit proefschrift

De implementatie van richtlijnen wordt beïnvloed door verschillende determinanten. **Hoofdstuk 2** identificeerde relevante determinanten voor de implementatie van richtlijnen met betrekking tot kindermishandeling en huiselijk geweld, zoals de beschikbaarheid van middelen, tijdsdruk, kennis van de richtlijnen, zelfeffectiviteit en communicatieve vaardigheden. In **Hoofdstuk 3** werd aan experts gevraagd om de relevantie van determinanten die de implementatie van jeugdzorgrichtlijnen beïnvloeden, te beoordelen. Hun antwoorden benadrukten ook het belang van kennis over het gebruik van richtlijnen en communicatieve vaardigheden. Andere cruciale factoren waren het betrekken van zowel het management als de zorgprofessionals, verplichte

educatie, de aanwezigheid van implementatieleiders en managementondersteuning. **Hoofdstuk 5** laat zien hoe de determinanten elkaar kunnen beïnvloeden. Vijf subgroepen van zorgprofessionals werden geïdentificeerd, elk gedefinieerd door een unieke combinatie van determinanten.

In **Hoofdstuk 3** en **Hoofdstuk 4** werden implementatiehypotheses geformuleerd en geëvalueerd met betrekking tot de relatie tussen determinanten, gedragsveranderingstechnieken, strategieën en implementatie uitkomsten. Het succes van gedragsveranderingstechnieken en strategieën wordt bepaald door de mechanismen die daadwerkelijke verandering tot stand brengen. Deze mechanismen, zoals kennis, overtuigingen en sociale invloed, verklaren hoe en waarom gedragsveranderingstechnieken leiden tot daadwerkelijke gedragsverandering, en overbruggen de kloof tussen toegepaste technieken en uitkomsten. Terwijl gedragsveranderingstechnieken specifieke acties zijn om gedrag te veranderen, verduidelijken mechanismen het proces achter de daadwerkelijke verandering. Het begrijpen van deze mechanismen maakt duidelijk waarom bepaalde strategieën effectief zijn en biedt inzicht in hoe ze verder verfijnd kunnen worden.

Een holistische benadering van implementatieonderzoek

Hoewel dit onderzoek ons begrip heeft vergroot met betrekking tot determinanten, gedragsveranderingstechnieken, strategieën en de invloed ervan op de implementatie van jeugdzorgrichtlijnen, kunnen we niet volledig concluderen dat ons doel is bereikt. Implementatie moet niet vanuit een vereenvoudigde benadering worden bekeken. Het zou te eenvoudig zijn om te stellen: *"Je hebt te weinig kennis, dit belemmert de implementatie, dus we geven instructies via educatieve bijeenkomsten en het probleem is opgelost."* In werkelijkheid is dit proces veel complexer: implementatie vereist een holistische benadering die samenhangende determinanten, gedragsveranderingstechnieken, strategieën, mechanismen en implementatieresultaten omvat. Bovendien is het herkennen van de onderlinge samenhang van determinanten ook essentieel. Implementatieproblemen komen doorgaans voort uit de complexe interactie van meerdere determinanten, in plaats van geïsoleerde barrières en facilitators, en hoe ze zich manifesteren binnen verschillende contexten. Daarnaast kan een dieper begrip van het *hoe* en *waarom* van bepaalde strategieën waardevolle inzichten bieden in waarom sommige benaderingen wel en andere niet succesvol zijn.

De erkenning van de onderlinge samenhang tussen implementatiedeterminanten, evenals de rol van gedragsveranderingstechnieken en onderliggende mechanismen, is een belangrijke vooruitgang in het vakgebied. Onderzoek bevindt zich echter nog in een vroeg stadium, met meer focus op theoretische raamwerken dan op praktische toepassingen. Bovendien vangen de huidige raamwerken de holistische benadering, zoals in dit proefschrift beschreven, niet volledig. Er is behoefte aan een raamwerk dat de onderlinge samenhang van determinanten,

gedragsveranderingstechnieken, strategieën, mechanismen en uitkomsten erkent en duidelijke richtlijnen biedt voor de toepassing van deze holistische benadering in implementatieonderzoek. Specifiek zou een dergelijk raamwerk praktische stappen moeten bieden voor het onderzoeken en evalueren van de relaties tussen deze elementen en hoe ze gezamenlijk het algemene implementatieproces beïnvloeden. Dit zou onderzoekers, zorgverleners, en beleidsmakers in staat stellen om gerichtere, effectievere strategieën toe te passen en hun benaderingen voortdurend te verfijnen om de uitkomsten in de praktijk te verbeteren.

Een holistisch raamwerk voor implementatieonderzoek

Deze inzichten leidden tot de ontwikkeling van een nieuw raamwerk dat een gestructureerde, theorie gedreven benadering biedt voor het analyseren van het implementatieproces. Dit raamwerk begeleidt onderzoekers bij het identificeren van samenhangende contextuele determinanten en het toepassen van gedragsveranderingstechnieken binnen strategieën die zijn afgestemd op deze specifieke contexten. Het benadrukt ook het belang van het begrijpen van hoe en waarom strategieën gedragsverandering teweegbrengen door onderliggende mechanismen te evalueren. Het raamwerk bevordert een cyclisch proces van continue feedback en verfijning, waardoor interventies kunnen worden aangepast aan opkomende uitdagingen.

Om deze holistische benadering te operationaliseren, biedt het raamwerk handvatten over geschikte analytische methoden en aanbevelingen voor evaluatie. Het benadrukt de noodzaak om rekening te houden met de complexe relaties tussen determinanten, gedragsveranderingstechnieken, strategieën, mechanismen en uitkomsten tijdens het evaluatieproces. Door dit te doen, stelt het onderzoekers in staat om een dieper begrip te krijgen van de dynamische interacties in het implementatieproces. Het raamwerk bouwt voort op bestaande modellen door belangrijke hiaten aan te pakken, zoals de onderlinge verbondenheid van determinanten, het bieden van een gestructureerd overzicht, analytische begeleiding en het integreren van een cyclisch proces voor continue verbetering. Het versterkt huidige modellen door ontwikkeling en evaluatie van implementatie hypothesen te integreren en biedt een allesomvattende benadering voor duurzame en effectieve implementatie in de praktijk.

Conclusie

Dit proefschrift benadrukt de complexiteit van het implementeren van richtlijnen in de jeugdzorg, vooral met betrekking tot kindermishandeling en huiselijk geweld en benadrukt dat dit proces vaak uitdagend en context specifiek is. Het benadrukt de noodzaak van een holistische benadering van implementatieonderzoek, die de onderlinge samenhang van verschillende determinanten en de causale relaties tussen determinanten, BCT's, strategieën, mechanismen en uitkomsten erkent. Het ontwikkelde raamwerk beoogt een brug te slaan tussen theorie en praktijk door inzicht te bieden in hoe en waarom bepaalde strategieën wel of niet succesvol zijn

in specifieke contexten. Uiteindelijk, net zoals verandering noodzakelijk is om effectief in te spelen op nieuwe omstandigheden, moet implementatieonderzoek zich verder ontwikkelen om te voldoen aan de behoeften van praktijkprofessionals. Dit proefschrift draagt bij aan deze ontwikkeling door een meer gestructureerde benadering van implementatieonderzoek aan te bieden—een benadering die niet alleen de implementatie zelf benadrukt, maar ook zorgt dat de uitkomsten zijn afgestemd op specifieke contexten, wat leidt tot concrete verbeteringen in het welzijn van kinderen en gezinnen.

